

БЭЧЭЭТ ҮЛЭНИТТЭРИН КОНФЕРЕНЦИЯТА

Муус устар 18-19 күннэригэр Дьокуускай куоракка пресс-ательство дьиэтигэр «Саха Республикатын маассабай информацияларын средстволара бүгүнгү күнүгэ: уоппут, проблемалара, инники сайдыыта» дьин республикатаары научнай-практической конференция буолан ааста.

Конференцияга республика, улууустар хаһыаттарын, телестудиялар үлэһиттэрэ, барыта 150-тэн тахса киһи кыттыһыны ылла. Мунньагы Саха Республикатын правительствотун председатели солбууааччы Е.С. Васильева салайан ытта.

Бастагы күн бэчээт уонна СМД департаменын директора Ф.П. Пестряков «СР маассабай информацияларын средстволара бүгүнгү күнүгэ: уоппут, проблемалара, инники сайдыыта» дьин дакылаатыттан сагаланна. Маны таһынан СГУ журналистикатын факультетын сэбиэдиссэйэ О.Д. Якимов, СР журналистарын союһун председатели О.Г. Сидоров, гуманитарнай чинчийилэр институттарын профессора П.А. Слепцов араас темаларга интэриэһинэй дакылааттары аахтылар.

Эбизт кээнэ биэс секцияга хайдан үлэһиттэригэр. Манна 65 киһи бэйэтин санаатын эттэ. «Журналистар тылларын-өстөрүн культура, тылбаас проблемата» дьин секция гуманитарнай-чинчийэр институт дьээтигэр ытыллына. Онно Орто-

Халыма улууһун «Халыма долгунара», Булун «Арктика маяга», Уус-Алдан «Мүрү саһарҕата», Нам «Эгсиэли», «Республика бүтүүнэ», «Кэскил» республика хаһыаттарын, институту сундуһун, Саха НВК-тан о.д.а., барыта 24 киһи кыттыһыны ылла. Манна сэттэ интэриэһинэй иһитиннэри оһоһулунна, дакылааттары институту научнай сундуһун, телевидение үлэһиттэрэ онордулар. Онно хаһыатчыттар суруйууларыгар тылы-өһү туттууларыгар сыыс тыл көстөрө, ардыгар тыл суолтатын сыһа-халты туттуу баара бэлиэтэннэ. Ол кээнэ ити тула кэпсэти, сана атастаһыыта ытыллына, хаһыатчыттарга көмөлөөх орфографическай уонна тылбааска туттуулар тылдьыттар сагалыы бэчээттэнэн тахсаларын түргэттэргэ санаалар этилиннилэр.

«Журналистар этикалара» дьин секцияны Олег Сидоров салайан ытта. Бу секцияга 22 киһи кыттан билгини кэмгэ журналист этикатын туһунан кэпсэтиллэр. Редактор көрүүтэ, киһи олоххо сыһыана хаһыат сирэйин онорор дьин этиини сөптөөбүнэн аахтылар, былаас, салайар органнар хаһыакка, телевидениега, радиога тахсар биэриилэргэ болломто уурбаттарын, сорох түгөнүгэ хаһыаты олох да аахпаттарын арыһылар, бэчээттэммит матырыйаалга салалта өттүтэн хоруй

бэриллэбэт дьин буолла. Бу секцияга наука доктора В.Д. Михайлов кыттыһыны ылла. Түмүккэ чиновниктар өттүлэригэр эппизиттэри үрдэтэргэ, студенттар профессиональной бэлэмнэрин үрдэтэри күүһүрдүүгэ, журналистарга дискусионнай кулууптары тэрийэн үлэһиттэргэ этиилэр ытыллылар.

Иккис күн секция салайааччылары үлэһиттэр түмүгүн билиһиннэрдилэр. «Саха сирэ» хаһыат редактора В.В. Кириллин биһиги хаһыаптыт сурутууну ытыгыга үлэһиттэр хайҕаан арыһа, общественной корреспонденттары кытта үлэ барарын эмиэ таарыда. Манна дьаратан эттэххэ, департамент директора Ф.П. Пестряков хаһыаптыт дьээти бастагы миэстэлэргэ сылдьарын, сурутуу сонун суолунан ытылларын, хаһыат тираһа 1 тыһ. киһиэхэ тиксиитинэн 128 буоларын, ол эбэтэр үрдүк көрдөрүүтүн бэлиэтээтэ.

Ол кээнэ хаһыат редактордара, мунньах ыгырыылаахтара бэйэлэрин санааларын этиллэр. Бөдөн рекламнай бизнесмен Л.И. Левин рекламаны улуус хаһыаттарыгар эмиэ киһини таһаарары эттэ. Булун улуунун редактора дьаһалта өттүтэн көмө, өйөбүл баарын, бүгүнгү күнүгэ дьээти дуогабардыт бары пууннарын толорон иһэрин махтанан эттэ, ол эрээри редакцияга кадрдара тийибэт

эбит. Аллайыаха улууһун редактора Г.Е. Едукина хаһыат редактора уонна типография директора буоларын иһитиннэрдэ, маны тэнэ типографиялара үбүлэммэт, бэйэлэрин средстволарыгар олоһоллор эбит. Манна дьаратан эттэххэ, хоту улууустар редакциялара олус мөлтөх усулуобуйага олоһоллор, үлэһиттэрин аһаана тийибэт, оборудованиелара суох, аны туран хаһыаттара бюллетень курдук кыра форматтаах. Почтовой сулууспа үлэһитэ А.С. Архипов Нам улууһа хаһыакка сурутууга 2 миэстэҕэ иһэр дьээти, почта эмиэ ыарахаттары көрсөрүн иһитиннэрдэ.

Биһиги хаһыаптыт редактора В.Г. Касьянов эмиэ бэйэтин санааларын эттэ.

Эбизтээн киһэ правительствотун председатели солбууааччы Е.С. Васильева хаһыат редактордарын мунньан кэпсэттэ, редактордар кыһалдаларын этиллэр, кэксэ боппууостары туруоруулар.

Конференция түмүгэр уураах ытыллына. Онно суруллубутунан, бэчээт департаменыгар, правительствотуо уонна Президентигэ «Бэчээт туйгуна» дьин ааты аныгар туһунан боппууоһу туруорсары наадалаарынан аахтылар. Уонна от ыйын 1 күнүгэр Бэчээт күнүн бэлиэтири туруоруулар.

**В. РЫКУНОВА,
К. ОЛЕСОВ**

ЫРААҤЫРДЫ - 2000 КЫАХПЫТЫН СИТЭ ТУҤАММАПЫТ

Санитарнай месячиги ытыгыга улуустаагы штаб уочараттаах мунньага буолла. Маныаха сир уонна айылҕа харыстабылын комитеттарын, ветстанция, МУ НУ ЖКХ ыытар үлэһиттэр тустарынан отчуоттар истилиннилэр. Ис дьыала оройуоннаагы отделыттан ким да мунньахха кыттыһыны ыла кэлбэтэ.

Сир комитетын үлэһитэ И.Д. Кулаковскай информациятыгар үгүс нэһиликтэр сыбаалкага анаан сир анатар докумуоннара суоһун ыйда. Бүтүн улуус үрдүнэн Фрунзега уонна Намга эрэ ирдэбилгэ эппизиттир докумуоннаахтар. Үгүс нэһиликтэр баһылыктарыгар предписания суруллан туттарылынна. Ити толоруллубат түбэлтэтигэр аны ыстарааптар түһэриллиэхтээхтэр. Нэһиликтэргэ баар пилорамалар эмиэ докумуона суох сиргэ тириллиэн үлэһити тураллар. Намга баар пилорамалар үгүстэрэ докумуоннаахтар. Эмиэ сир анатпакка эрэ тутуу ыта сылдьар тэрилтэлэр бааллар. Ол курдук «Газстрой» сир анатпакка эрэ хонтуора тутта сылдьарын иһин 16 тыһ. солк., «Уруг Ас» ГУП киоскатын туруоруу иһин 1,5 тыһ. солк. ыстарааптанналар. Никольскайтан Партизанга дылы тардыллар газопровод тутуутугар эмиэ көнүлэ суохтар. Ити боппууос билигин быһаарыыга сылдьар.

Сыбаалкалар уонна пилоралар территориялара ирдэбилгэ ырааһынан эппизиттэбэттэр, күрүө-хаһаа дьин суоһун курдук суох.

Оннооһор Көбөкөнгө сыбаалкага дьээти суолу аспака балбаахтарын уонна бөхтөрүн урукку хотон таһыгар илдьэн тоһоллор.

Айылҕа харыстабылын государственной инспектора А.И. Кривошапкин киһи тэрилтэтэ улахан болломто-тун заправкаларга уураарын бэлиэтээтэ. Ол курдук П.Хомустааха сылдьыбыттар. Манна уруккутун курдук заправкаларга биэрэк үрдүгүр турар. Маны көһөрүү туһунан боппууос көтөбүлүбүтэ хас да сыл буолла да, дьаһал ытыллыбат, уруккутун курдук заправка бөһө-сыһа, кирэ-хаҕа аһыыр Ленабытыгар кутулла турар. Александр Иннокентьевич этэринэн өрүс унуордаагы түөрт нэһиликтэн Фрунзелар эрэ ырааһырдьыга ылаан үлэһиттэртэр, оттон арбыннар ууга эрэнэн олоһоллор өтө көстөр. Көбөкөн салиэннэтэ кирэ-хаҕа наһаалаабыт. Манна былаас баара көстүбэт, нэһилиэннэ сырдыкка, кэрээ, чэбдик олоххо тардыһыта харахха быраһылыбат. Котельнай таһыгар хас да сыллаагы шлактара өрөһөлөнөн сытар. Ити иһин Көбөкөн баһылыгынын э.т. О.И. Колесов 430 солк. ыстарааптанна.

Ветстанция бэрэстэбиэтэтин отчуоттунан иһитэххэ бу тэрилтэ ырааһырдьы боппууоһунан ылаан дьарыктаммакка олоһор өтө көстөр. Ол курдук 1574 ыт улууска баар ыттан төһөтө өлөрүлүбүтүгэр чуолкай дааннайа суох. Сыл устата 2 эрэ куюска өлөрүлүннэ дьин

отчуоттаата. Дьээлик ыттары өлөрүү биһиги дьыалабыт буолбатах дьин куотунна. Ол онуугар бешенство эһин курдук сыстыганнаах ыарыһылар турдахтарына туох дьаһалы ытыахтааһын, онуоха ким эппизтээх буоларын чуолкайдык быһаарбата. Наар коммунальниктарга сонноото. Истэн олоһор киһи эрэ соннууйуох курдук.

МУ НУ ЖКХ директора А.Г. Кобяков кыах баарынан ыраастаныы үлэтэ барда дьин эттэ. Ол курдук 570 брикет сыбаалкага соһуллубут, 38 туалет ыраастаммыт. Маны тэнэ 55 дьээлик ыт, 21 куюска өлөрүлүбүт. Сыбаалканы бэрэстэбээтин боппууоһа сирэ, бөһө-сыһа тон буоларынан кыайтарбатах. Сыл айы дьону-сэргэни түбүккэ түһэрэр уулар эмиэ хааларынан туоллулар. Итилэри түһэригэ бэлэмнэни үлэ барыт. Уу хачайдыр СНП мотуор СХТ-га өрөмүөннэммит. Ол гынан баран 14 тыһ. солк. төлөнө илгинэн мотуору биэрбэтэр эбит. Бу үбү улуус дьаһалтатын үпкэ управлениета төлүөхтээгин туһунан А.Н. Ядреев эппитэ олоххо киллэриллэ илик. Аны туран ууну хачайдыр уматык оһуунохтуур матырыйаал эмиэ көстүөн наада. Оттон күн бүгүн туругунаан Октябрьскай о.д.а. уулуссалар дьээлигэр уу кириэн, омунахтарын толорон эрэр.

Нам селотугар чааһынай ыаллар уонна тэрилтэлэр тоһо эрэ өрө тардыһылар өссө да бытаан. Ол иһин 29 ыла, 11 тэрилтэҕэ предписаниялар суруллан туттарылыннар. Ырааһырдьы боппууоһугар 25 рейдэ ытыллына. Село Колхознай, Сэргэлээх о.д.а. уулуссаларыгар ыаллар шлактарын уулуссага тоһон баран ха-

райбаттар. Аны итилэргэ ыстарааптыыр мээрэлэр туттулуохтара. НПУ оройуонун кэтэх өттүгэр олоһор ыаллар, даадардар ыраастанылары туруга эмиэ мөлтөх. Улуусна бэйэтин территориятын ыраастыырга, бэрэстэбээтигэр тутарга ытыспат. Село орто-тугар турар буолан бөһө-сыһа кэлбит-барыт дьон хараһын аалар. Территорияны олбуордааһын туһунан эмиэ толкуйдуурга уолдыаста. Бу тэрилтэ үлэһиттэрэ сайынгы өттүгэр паарканы эмиэ сүрдээгин киргитэллэр ахтылына. Селога ынах сүөһү, сылгы элбээбитэ харахха быраһыллар буолла, ол курдук элбэх хараллыбатах балбаахтар онно-манна түбэһиэх сирдэргэ тоһуллалар.

Санэпидстанция кылаабынай враһа В.С. Хохолова ырааһырдьы боппууоһунан дьарыктанар тэрилтэлэр бэйэлэригэр бэриллэбит бырааптары ситэ туһамматтары ыйда. Ол курдук ыстараабы туттуу олус арыһах. Быйыл улахан уу кэлэринэн сибээстээн нэһилиэннэ иһэр уугун боппууоһа сытыгыттар, онон ууга барар нэһилиэннэлээх пууннар, Нам с. дьону ыраас иһэр уунан хааччыыы боппууоһунан улуус дьаһалтата уталыппакка дьарыктанара наада дьээти.

Мунньах түмүгүнэн Нам селотугар ууну оботторууну түргэтэти, ыам ыйын 3-4 күннэригэр улууска ырааһырдьыга маассабай субуотунныктары тэрийэн ытыгы, Модут, Бөтүг, I Хомустаах о.д.а. нэһиликтэргэ өссө эргийэн сылдьыы курдук быһаарылылар ытыллылар. Мунньагы штаб начальниги Н.Н. Баишев салайан ытта.

Г. ЭВЕРСТОВ

Улуу Кыайыы 55 сылын көрсө

КЫАЙЫ КҮНЭ

ЧУГАҤААН ИҔЭР

Улуу Кыайыы 55 сыллаах юбилейи тэрийэр комиссия уочараттаах төрдүс мунньаһын комиссия председатели, улуус дьаһалтатын баһылыгы солбууааччы Н.Н. Баишев салайан ытта.

Мунньахха юбилейи көрсө бэлэмнэни үлэ чуолкайданна. Ветераннар улуустаагы эбизтэти председатели М.В. Петрова иһитиннэриини онордо. Комиссия чилиэннэре бэйэлэрин салааларыгар үлэ туругун, тэрээһин үлэһиттэр санааларын атастастылар.

Улуу Кыайыы бырааһынныгыттын иннигэр нэһиликтэргэ, тэрилтэлэргэ ветераннары чистээһин, кыамматтарга тимуровскай көмөлөрү тэрийи былааннаннылар.

Улуу Кыайыы 55 сыллаах юбилейи тэрээһиннээхтик көрсөр инниттэн оформлениетын эрдэттэн сагалыырга этии кирирдэ. Бу үлэни сүрүннүүргэ Н.Н. Баишев салайааччылаах бөлөх тэрилиннэ.

Сэриигэ баран өлбүт буйуттарга анаан оһоһуллубут пааматынныктары сөргүтүү уонна ыраастааһын үлэһиттэр көрүлүннүлэр.

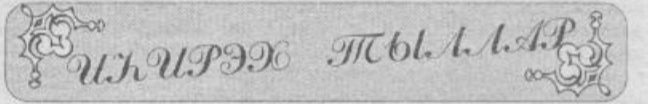
Улуус үрдүнэн чэбдигирдии, сэргэхситии, ыраастааһын үлэһиттэр бэлиэтэннилэр.

Ыам ыйын 9 күнүнээги юбилейи тэрийэн ытыгы программамын эрдэ онорон олохтоох хаһыатынан уонна телевидениенэн нэһилиэннэҕэ тиэрдии соруга туруорулуна.

Улуу Кыайыы 55 сылыгар анаттаах нэһиликтэ ытыгыллара бэлиэтэннэ. Ыам ыйын 3 күнүгэр 35 ветеран Дьокуускай куоракка сага саха театрыгар кирирэллэр. Ыам ыйын 4 күнүгэр Чурапчы уонна Туой Хайа көһүүтүн кыттыһаахтарын кытта көрсүүгэ тэриллэр. Ыам ыйын 5 күнүгэр улуус нэһиликтэригэр сэриг оһоһоллорун чистээһин ытыгылар. Ыам ыйын 6-7 күннэригэр тэрилтэлэринэн уонна нэһиликтэринэн ветераннары чистээһин буолар.

Ыам ыйын 9 күнүгэр улуус киинигэр Кыайыы парада ытыгыллара былааннанна.

В. СЫРОМЯТНИКОВ

Учуутал дьин күндү тылыннан Саньырыбын, таптырыбын барытын этэбин. Олоххо сирдээбит үтүөгэр махтанан Баһыыба бастыһын ыйыкхэ этэбин. Күн күбэй эн аатын аргыстаах сылдьабын Учуутал баар буолан билиинэн бааиданан, Көтөбүн кый ыраах күөх халлаан кырыһынан.

Күндүтүк саньыр учууталытын, Хамаҕатта олохтообун КРИВОШАПКИНА ГЛЮРИЯ АПОЛЛОНАРЕВНАНЫ 50 сааскын туолбуккунан итиктик-истиһик эһэрдэлибит. Баһарабыт саха алмааһыны доруобуйаны, олохтор дьолу-соргуну, үөрэтэр өһолоруг махталларын куруук ыла тур.

Эһэрдэни кытта 1983 с. 10 «а» кыл. ытыкниктара

Күндү кыыспын, ийэбитин, иккис ийэбит тэнэ саньыр, таптыыр эдьийибитин АННА МИХАЙЛОВНА ИВАНОВАНЫ кэрэ-бэлиэ күнүгүнэн, үөрүүлээх үбүлүөйүгүнэн, ис сүрэхпиттэн сүһүөхтээх бэйэбит сүгүрүгүнэн туран эһэрдэлибит! Баһарабыт кытаанах доруобуйаны, сир үрдүгэр баар бары дьолу-соргуну, хос эбээ буолуоххар дьээри өссө да уһундук олоһоллор.

Кэрэ дьунүгүнүн ыһыктыма, айылҕа биэрбит доруобуйатын харыстаа! Алта уонгар — атаралаа, сэттэ уонгар — сиэл, аһыс уонгар — арылаама, тоһус уонгар — тобуктаама, сүүс уонгар — сүүрэ сырыт.

Эһэрдэни кытта ийэ, уолаттарык, кийиттэрик, күйүттэрик, балтыларык, бырааттарык, сизинэрик

СИЛЛЭ ТҮКҮӨ, СЭРЭНИН!

Улуус баһылыгы адырыһыгар кэлбит суһал телеграммаҕа этиллэринэн, хас да хонуктаах ириэрин кэһиниттэн муус устар 22 күнүттэн тоһу тыһыһы уонна күүстээх тыал буолуохтаахтар. Эмискэ тымныһы түмүгэр ириэнэх хаар 15-20 мм. халыһаах хахтана тоһуо. Хоту улуустарга ити 30-40 мм. тийэ халыһа буолуоҕа. Итиэнэн сибээстээн таба уонна сылгы туруктары кэтээн көрөргө уонна суһал дьаһаллары ыларга, суолга сэрэхтээх буолууну күүһүрдэргэ, тыа хаһаайыстыбатын бородуукталарын харайыһыны өссө төгүл бэрэбиэркэлээн көрөргө этилибит. Телеграммаҕа республика тыатын хаһаайыстыбатын министри Е.А. Борисов илии баттаабыт.

Кырдыбаастан алгыһын, эдэртэн эйэтин ыл

КОЛУОНЭ

ЭДЭР ПЕДАГОГТАР ФОРУМНАРЫТТАН

Биһиги улууспутугар кэлин сылларга дьон олохун, уйгунун тупсарарга эдэр кэскиллээх педагогтары, иитээччилэри үлэлээһиннэри тэрийиңгэ анаан эдэр педагогтар форумнара тэриллибитэ.

Кулун тутар 29 күнүгэр Нам селотугар 1 №дээх политехнической орто оскуолатыгар улуус эдэр эрчимнээх педагогтара, детсадтар эдэр иитээччилэрэ, ону тэнэ улууска биллэр ытык педагогической үлэ ветераннара, нуруот үөрэтирин туйгуннара, Саха сирин үөрэтирин министрствотыттан, Нам улуунун администрациятыттан, улуус баһылыга А.Н. Ядрев бааллар.

Оскуолаҕа киирдэ киирээт киһи сөҕө-махтайа көрөр, хас биридии эдэр учууталлар, иитээччилэр араас көрүгүнээх бэйэ үлэтин сырдатар передовиктары туруортаабыттар. Вас биридии үлэлэрин араас хаартыскаларынан, схеманан киһиэхэ түргэнник өйдөнөр гына табыгастаахтык оҥостубуттар.

Форум аһыллыта олус өрө көтөбүлүүллээхтик дьон болҕомтотун тардар гына музыканан ыиригээн үөрэ-көтө аһылыһа.

Нам улуунун үөрэтин начальнига Дьячкова Надежда Гаврильевна киһи ис хоһоонноох аудитория болҕомтотун тардар гына, олус иитэриһинэй темалаах «Нам улуунугар үөрэх ситимэ ханьык хайысханан сайдыы суолугар баран иһэрин туһунан» дакылааты оҥордо.

Күннээһи проблемалары, тирээн турар иници сорукутары ырытыһан, быһаарсан табыгастаах кэпсэтии буолла.

Кэпсэтии кэнниттэн 5 секциянан араасан, анал салайааччылардаах оскуола, детсад XXI-с үйүгэ дьон ааттаах бырайыагы-модели көмүскээһин буолла. Секцияҕа ырытыһан-дүүллээһин баран табыгастаах дьон быһаарытытара көмүскээһингэ киирдэ. Ол курдук:

— Нам 1 №-дээх орто политехнической оскуолатын бырайыага бириэмэ ирдэбиллэр сөп түбэһэр гына толкуйдаан оҥоһуллубута кэрэхсэбиллээх.

— Партизан орто оскуолатын эдэр педагогтарын модела олус киһи ис хоһоонноох, элбэх фантазиялаах гына оҥоһуллубута аудитория дьонун-сэргэтин үөртэ.

— Көбөкөн орто оскуолатын эдэр педагогтара үөрэх-иити ситимин олус чуолкай гына XXI-с үйүгэ хайдах буолуохтаарын ырытан оҥорбуттара сохторор.

II Хомуустаах дьааһыла-саадын эдэр иитээччилэрэ XXI-с үйүгэ «Хомус - өвү дьийэтэ» саха омуку культууратыгар олоһуран кэрэхсэбиллээх бырайыагы сахалыы хайысхалаах огорон дьону-сэргэни сохтордүлэр.

Детсад эдэр иитээччилэрэ, педагогтара икки бырайыагы (модели) киллэрдилэр. Ол курдук дошкельнай методкиин соцпедагога Сардана Николаевна Оконешикова сайдыы тобус мутугунан аһар, Салгы, Буор, Ийэ куттары сүтэрбэккэ өвөнү ой-санаа, эт-хаан өттүнэн, болҕомтотун ууран, сүрдээх ис киирбэх бырайыагы огорон дьон болҕомтотун тарта.

5 №-дээх «Кэскил» дьааһыла-саадтан Е.П. Флегонтова бэйэтин детсадын XXI-с үйүгэ хайдах көрөрүн, иитэриһинэйдик ис дууһатыттан ылынарыйлаахтык кэпсээтэ. Кыһы, уолу арааран иитэр ис хоһоонноох.

Эбиккэ дьон-сэргэ тарҕаспака итин аһылыгынан хааччыллыһар. Ол курдук сүрдээх араас ассортиментнаах аһылыгынан «Сандалы» остолобуу үлэлиттэрэ, детсад үлэтигэр ин оҥорбут астары хамаатык атыллыһар.

Эбиэттэн киһэ саамай үөрүүлээх түгэн номинацияҕа киирбиттэри эбэрлээһин, нуруот үөрэтирин туйгуннара, биһиги Ытык ветеран учууталларбыт эдэр педагогтарга грамоталары, сэмэй бэлэхтэри, тыһынаах тылпан сибэкиллэри туттардылар. Манньык номинацияҕа бары өттүнэн көрүллэн, сөп түбэһэн хабыллыһар:

1. Сыромятников Павел Владимирович, 2 №-дээх Нам орто оскуолатыттан — «Лучший молодой учитель» — профессионал буолла.

2. Санникова Инна Иннокентьевна, Намнаагы гимназия эдэр учуутала - «Молодой — учитель-исследователь» номинацияҕа.

3. Новородова Ольга Дмитриевна, Хамаатта французскай оскуолатын эдэр учуутала — «Творчески работающий педагог» номинацияҕа.

4. Сидорова Мария Прокопьевна, Нам 1 №-дээх орто оскуолатыттан — «Лучший классный руководитель».

5. Оконешикова Сардана Николаевна, дошкельнай методкиин соцпедагога - «Молодой педагог-руководитель» номинацияны ылла.

6. Олесов Владимир Владимирович, I сүүһөх оскуолатын учуутала - «Молодой учитель-общественник» буолла.

7. Посельская Туяра Николаевна, Нам I сүүһөх начальнай оскуолатын учуутала - «Учитель учебных занятий» номинацияҕа тигистэ.

8. Пестерева Аграфена Николаевна, 4 №-дээх «Чэчир» детсадын иитээччигэ - «Лучший молодой воспитатель» номинацияны ылла.

9. Петрова Екатерина Матвеевна, Хамаатта саха-французскай оскуолатын учуутала - «Лучший молодой специалист» номинацияҕа.

10. Иванов Максим Егорович, Нам 1 №-дээх орто оскуолатын эдэр учуутала - «Молодой талант» номинацияҕа тигистэ.

Грамоталар, рамкалаах үйэ-саас тухары өйдөбүннүк бэлэс хаалларар гына оҥоһуллубуттар. Эдэр педагогтар харда махтал ис сүрэхтэн тахсар тыллары коллективтарыгар, наставниктарыгар эттилэр.

Айыллаттан бэриллибит таланы, үлэ опытын сырдатты, хайа баҕарар эдэр педагогтарга, иитээччилэргэ туспа уратылаах буолла. Эдэр педагогтар, иитээччилэр үөрэн-көтөн кынат аннынан өссө да айымньылаахтык үлэлээн-хамсаан өссө да үрдүк чыпчаалга тахсыахпыт дьон бигэ тылларын бэрдилэр.

Хас биридии эдэр педагогтар бэйэлэрин опыттарын сырдаттылар. Учуутал, иитээчи бэйэтин өйүн-санаатын, билиитин-көрүүтүн үөрэтэр-иитэр оҥотугар биэрэрин түмүгэ өвү чуолкайдьк көстөрүн бигэтик өйдөөтүлэр.

Дьыалабыай көрсүһүүгэ Нам улуунун баһылыга А.Н. Ядрев, үөрэх министрствотыттан представителлэри кытары мунчаарар боппуруостарын эдэр педагогтар ирэ-хоро ыйыталастылар.

Түмүк тылы Нам улуунун баһылыга А.Н. Ядрев эдэр педагогтарга анаан сүрдээх үчүгэй тылынан түмүктээтэ. «Сырдык кэскиллээх эдэр үлэтигэри иитэн таһаардахпытна биһиги олук быһытынан симэлийэн, сүтэн хаалыахпыт суоҕа. Күннээһи олоххо, үлэҕэ атын киһиэхэ эппиэтинэстээхтик, сирдээхтик сыһыаннаһы биһиги олохпут сирэ буолла», — дьон тоһоҕолоото.

И.В. ОХЛОПКОВА,
4 №-дээх «Чэчир» детсад
сэбидиссэйэ

ҮЛЭТЭ СУОХ БУОЛУУ - ТЫЫН БОППУРОУС

Кулун тутар 14 күнүгэр Нам улуунун киинигэр ыччат дьарыктаах буолуутун уонна предпринимательство сайдытын боппуруостарыгар аналлаах төгүрүк остуол буолан ааста.

Бу кэпсэтиигэ кыттыыны ыллылар улуус 10 нэһиликтэригэр кэлбит ыччат лидердэрэ уонна ыччат холбоуктары чилиэттэрэ. Ол курдук бэлиэтээн ааһыаха сөп I Хомуустаах ыччатын лидерэ Иван Охлопковы, Хамаатта Николай Жирковы, Ньургустаан Максимовы II Хомуустаахтан, Владислав Софроновы, Арбын ыччатын лидерин, Граф Биеэрэгиттэн Дмитрий Евдокимовы. Хатын Арбын нэһилиэгин ыччатын лидерин Анисия Бурнашованы.

Ыгырылаах дьон сүүс бырыһыан кэлбэтэхтэрин үрдүнэн, 20-чэ киһи кыттыыны ылан, кэпсэтии сүннүүнэн сэргэхтик барда.

Сүбэлээчи-амалааччы дьонунан ыгырыллыбыттар: предпринимателлэри өйүүр-үбүлүүр фонд директора Попова Людмила Петровна, предпринимательство уонна ытархай бизнес отделын салайааччыта Колесов Федот Егорович, республикатааҕы выборнай холбоук председателэ Тоскин Станислав Иванович, дьарыктаах буолуу киинин салайар специалиһа Захарова Екатерина Георгиевна, чааһынай предприниматель Пестряков Алексей Анатольевич. Тилэри таһынан, төгүрүк остуол тула олорон санааларын үлэлэниилэр куораттан ыалдьыттар: ыччат министрин I солбуйааччы Колесов К.А., СР ыччатын Союһун председателэ Саллис С.В. Кэпсэтиин Нам улуунун ыччат отделын салайааччыта Соловьев А.И. салайан, сүрүннээн ытта.

Сүрүн көрүлэр боппуруоһунан турда - ыччат дьарыктаах буолуута. Улуус үрдүнэн 420 үлэтэ суох ыччат регистрацияламмыт, итини таһынан төһө киһи туох да суокка-учуокка турбакка, туһунан да дьарыгырбакка сылдыра биллибэт. Ити дьыала ымыктарын-чымпыктарын быһааран, төһө киһи дьиннээһинэн үлэтэ суоһун билэн-көрөн, ыччат лидердэрэ өтчүт түһэриэхтээхтэр. «Ол көрдөрүүлэргэ олоһуран, ыччакка аналлаах үлэ биржата аһылара быһааннар», — дьон кириги тылы тутта Альберт Соловьев. Салгы Альберт Иннокентьевич, республикатааҕы эдэр ыччат форумугар сылдыбытын, туһулаан «Дьарыктаах буолуу уонна предпринимательство» дьон секция үлэтигэр кыттыыны ылбытын сырдатта. Саха Республикатын ыччакка политикатын сокуонуттан быһа тардылары (предпринимательствоҕа сыһыаннаан) билиһиннэрдэ.

Салгы кэпсэтии тымырын тутта Колесов Ф.Е. Сүрдээх киһи истээх-киэптээх кэпсэтиини кылгастык бу курдук сүрүннээтэ: «Мин олоһум, биридэ төрөөн кэлбит сирбэр баайдык-тоттук олоһорум - бэйэм илиибэр. Сыты, сатабылаах, үөрэхтээх, билиилээх-көрүүлээх буолуохха наада. Биһиги сирбит-уоппут киһигэ, баайа-дуола, сайдарга, үүнэргэ киһи аартыктыгар арылар. Госуларство хас биридибитигэр онно сөптөөх усулуобуйалары тэрийэр. Бэлэми ирдири, бэлэми күүтэр өйтөн-санааттан араан хамсыаха, киириэххэ-тахсыаха, ылыһаха, ыпсыаха».

Харчы куһаҕан буолбатах, харчы - иитэр оруоллаах, харчы - экономика тымыра. Хас биридии киһи бэйэтигэр сөп буолар харчыны өлөрө үөрэннээхтээх. Тебэ, илии-атах, доруобуйа - бу буолар эн күүһүн-күдүгүн, барыны барытын кыайар кыагың.

Өссө биир интэриһинэй кэпсэтиинэн буолла Попова Л.П. этиллэрэ: «1995 с. бэйэм пред-

принимательствонан дьарыктаммытым. Предпринимателлэри өйүүр-үбүлүүр фонд директорунан үлэлээбитим 10 ыйыгар барда. Бу кэм иһигэр сир үлэ-хамнас барда, ол курдук республикаттан көмө кредит ылбыпыт, киһи далааһынаах быыстапкаларга кыттыбыпыт (бэйэ оҥоһуктарыгар) уонна сүрүннээн санаттан санга үлэ миэстэтэ тахсарыгар үлэлээбитим.

Улууска 450 тахса чааһынай предприниматель баарыттан 50% 30-гар дири саастаах эдэр дьон. Онно республиканскай фондтан ылыллыбыт кредит 30% ыччаттарга бэрриллэр. Ол гынан баран, кредит - хабаала дьон өйдүүххэ наада, онно төһө кыалларынан бэйэ күүһүнэн-кыаһынан тахса сатаабыт ардук. Биир сүрүн, санга киллэрибит дьон - I Хомуустаах нэһилиэгэр бизнес-киини арыыы буолар (дьоһурдаах дьону мунһан, салайан-тэрийэн, бэйэ оҥоһуктарын атыгыга таһаарыы). Ити дьыала сайыннарына атын да нэһиликтэр опыт атастаһан, билсэн-көрсөн, бэйэлэрин нэһиликтэригэр манньык кииннэри арыыталыахтара.

Бизнес-былааны хайдах оҥостон бэйэ дьыалатын тэриннээххэ сөбүн, онтон да атын туһалаах сүбэлэри-амалары, боппуруостарга эппиэттэри биэрдэ Людмила Петровна. «Сатал уус» дьон маһыһын тэриллээхтээх эбит. Онно уус, уруһуйдуйт, дьоһурдаах дьон оҥоһуктарын тутаран атыгыга таһаарыаха. Ити республика үрдүнэн бара турар ремесленниктэри (бэйэ оҥорон таһаарааччылары) өрө көтөбүү программатын иһинэн хамсааһын биһиги улууспутун хаппыта хайыллаах.

Салгы санаатын үлэлэһинэ Тоскин С.И. Киһи эппит-тыммыт тыын тыллара: «Эн - киһигин. Бу сиргэ олоххун бэйэн тэриннээхтээххин. Бэйэни сэнэнини ууратыааха. Биһиги омукут бары өттүнэн дьоһурдаах омуку. Ол көстөр биһиги спорт, культура эйгэтигэр да ситиһилэрибитигэр».

Сир - сүрүн баай. Бэйэни-бэйэ салайыныыта (самоуправление) саамай сөптөөх суол: төрөөбүт төрүт сирбитин нэһиликтэринэн үлэлэстэн баайбытын бэйэлээх-бэйэбит илиибитигэр ылыаххайын. Күүстээх омуку сабыдыалыттан, арыгы амырын да астан айгыраан сүтэн-симэлийэн хаалбат туһугар сомоһоһуохха, олорон биэримиэххэ.

Станислав Иванович киһи өйүгэр-сүрүгэр хатанар гына итэҕэтиилээхтик этэр. Кырдык да, бэйэбитин-бэйэбит салайынар кэммит кэллэ буолбатах дуо? Дойду үрдүнэн сатараабыт сатарыйы, бытарыйы кэмигэр кыраттан саҕалаан силбэһэн, хомуллан модун күүскэ кубулуйуохпут суоҕа дуо? Вилгин бэйэлээх бэйэбит сирбитин интэриһмэтэхпитинэ кэлин хойутаабыт буолуохпутун сир эбит.

Нэһилиэннэ дьарыктаах буолуутун киинин специалиһа Захарова Е.Г. манньык кэпсээтэ: «1999 с. түмүгүнэн улууска 8000 үлэлиир кыахтаах нэһилиэннэ баарыттан 1115 киһи үлэтэ суох. Биһиги тэрилтэбит тиксириннэрээччи оруоллаах (булгу үлэ булан биэрээчи буолбатах), үлэ көрдөөччү уонна үлэниккэ наадыааччыны».

Бу сылга биһиэхэ 240 үлэтэ суох ыччат регистрацияламмытыттан 172 үлэтэ киирдэ. Туох да докумуонна киирбэккэ, «кистэ» сылдыһымаг, үлэтэ суохтар хайаан да кэлэн биһиги кииммитигэр учуокка турун. Үлэтэ суохтарга пособие дьон көрүлэр, 1 сыл устата ыйга 380 солк. төлөнөр. Үлэниккэ на-

адыһааччы тэрилтэлэр үлэ миэстэтэ таһыста да, сайаапка түһэрэллэр, биһиги сөптөөх киһиэхэ ити үлэ миэстэтин туһа-айабыт.

Салгы Екатерина Георгиевна УПК (учебно-производственной комбинат) үлэтин кылгастык сырдатта. 150 киһиэхэ тиийэ босхо үөрэнэр миэстэ бюджеттан көрүллэр эбит, былааны таһынан үөрэх төлөбүрдээх. УПК-ға үөрэнэн хас да көрүгү специальной баһылыаха сөп. Сылга иккитэ (балаһан ыйыгар уонна тохсуньуга) хомуур буолар эбит, ону таһынан биир ыйдаах курстар аһыллан үлэлиллэр (холобур, олус кэскиллээх - компьютернай). Курстар эмиэ туспа төлөбүрдээхтэр (киһи сир уйунар сыаната).

Кыра тохтобул кэһнэ салдаммит кэпсэтиигэ куораттан ыалдьыттар санааларын эттилэр, кэпсээннэрин тартылар. Ыччат министрин I солбуйааччы Борисов К.А.: «Ыччат хамсаабат» дириллэн кытта мин олох сөбүлэспэппин. Хамсааһын баар, холобур, Бороһонго илин эңгэр улуустар түмсэн биригэ үлэли сүлдүлэр. Билигин ыччат быыбарга көхтөөхтүк кыттыахтаах, бэйэтин санаатын этиэхтээх. Инникибит хайдах буолара ыччаттан тутулукутаах.

Нам күүскэ сайдар суолга үктэммитэ ыраатта: НПУ, суол тутулуута. Бэйэбит ылсыаххытын эрэ наада. Үлэтэ суох буолуу - национальной боппуруос. Ыччат биржалара дьиннэр тэриллэн эрэллэр. Биллэн турар, олох түргэнник уларыыа суоҕа, ыччат общественной хамсааһынна кытыннарына эрэ уларыыты тахсыа.

20-тэн тахса улууска ыччат союзтара дьон тэриллэн үлэли сүлдүлэр. Билигин, довузовскай хайысханан үчүгэйдик үлэлиэххэ наада. Бу күннэргэ «Чөл олох иһин» дьон бүтүн республиканскай форум бара турар. Форум быһаарыылара олоххо киириитэ эмиэ эһиги илиигитигэр.

Константин Афанасьевич аргыһы наалаан саҕарар санаатыгар сүрүн ыгырыы иһиллэр: «Эдэр киһи! Общественной олохтон туора туран хаалбакка бэйэн кэлэр олоххун, кэскилгий бэйэн оҥоһун, сомоһоло, туруула!» Республикабыт инниките биһиги илиибитигэр, таах сылдыра, ээл-дээл сыһыаны хаалларан, олоххо оттомноохтук сыһыаннаһар кэм кэллэ. «Ыстаал хатарыллар кэмнэригэр» билигин биһиги баар кыахпытын барытын туһанан инники диэки хардылыахтаахпыт.

Ыччат холбоһугун бэрэстэбииттэлэ Саллис С.В. үлэтин-хамнаһын сырдатта. Түмсэн, сомоһолостооххо эрэ балаһыаньаттан быыс-хайаҕас булуохха сөп дьон бэлэтиир, ол сыалтан сорукутан ситтэртэн үөрэх тэрилтэлэригэр, оскуолаларга, предпритиеларга ыччат Союһун саҕалыыр органнарын (первичные органы) арыаллар. Ыччаты салайар дьону - лидердэри туспа үөрэтээххэ наада дьон этии истэн олоһороччулар барыларын биһирэбиллэрин ылла.

Итини таһынан элбэх боппуруос бэрилиннэ. Холобур, ыччат лидерэ хамнастаах буолуутун туһунан. Ити боппуруоска Колесов К.А. эппиэттири: «2001 с. бюджетыгар сокуон быһыытынан лидердэргэ хамнас көрүлүөхтээх. Бу сыл онно бэлэмнэни этап курдук ааһыа».

Салгы кэпсэтии быыбар боппуруостарыгар көстө, быыбарга ыччат 100% кыттары ирдэһин туһунан этилиннэ. Итини нэһилик ыччатын лидердэрэ контуруоллуохтаахтар.

Түмүккэ манньык көрсүһүүлэр сыл баһыгар-атаҕар буолбакка сотору-сотору буолалларын курдук кэпсэтии барда. Инньэ гынан үөскүүр ыйытыктары, ыарахан боппуруостары быһааччы ыччат министрин кытта быһаарсар кыахтаннабыт.

С. БОРДОНСКАЯ,
ыччат пресс-киһиэ

Программа ТВ с 24-го по 30-е апреля

Понедельник, 24

ОРТ

06.00 Телеканал «Доброе утро»
09.00 Новости
09.15 Поле чудес
10.15 Пока все дома
10.45 «Серебряный шар»
11.30 «Новые приключения Синд-бада»
12.00 Новости
12.15 Телеканал «Добрый день»
12.45 Мультсериал: «Лягушка-путешественница»
13.05 Фильм «Василий Буслаев»
14.30 Программа «Вместе»
15.00 Новости
15.20 Мультсериал «Невероятные приключения Джонни Квеста»
15.40 Что да как
16.00 Звездный час
16.25 «...До шестнадцати и старше»
17.00 «Нежный яд»
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.20 «С легким паром!»
18.50 «Ералаш»
19.00 Как это было
19.40 Погода
19.45 Триллер «Идентификация Борна»
20.45 «Спокойной ночи, малыши!»
21.00 Время
21.40 Сериал «Секретные материалы»
22.35 «Взгляд»
23.15 Время футбола
23.45 Сериал «Майк Хаммер: Маленькая мисс Убийство»
00.35 «Паранормальные явления. Закрытое досье»
01.20 Новости

РТР

Канал «Россия»
06.00, 7.00, 8.00, 9.00 Вести.
06.20- 9.30 «Доброе утро, Россия!»
06.35, 8.35 Семейные новости
08.20 Телеспешназ
09.40 «Арена-спорт»
10.20 «Цыганка»
11.05 «Санта-Барбара»
12.00 Русское лото
12.40 Мультфильмы
13.00 Вести
13.30 «Город женщин»
14.05 «Черная жемчужина»
14.50 «Богатые и знаменитые»
15.45 «Планета Земля»
16.40 Мультсериал «Сказки о фее Амальке»
17.00 Вести
17.30 «Башня»
17.55 Почта РТР
18.20 «Арша». Х.ф.
Якутск
19.20 Программа передач
19.25 Видеозарисовка
19.30 «Саха сирэ-Якутия»
19.50 Реклама
Канал «Россия»
20.00 Вести
Якутск
20.40 «Сарыал»
21.00 Программа корпункта НВК «Саха» в Москве
21.30 Муз.антракт
Канал «Россия»
21.40 Сериал «Грехи»
23.00 Вести
23.30 «Футбол+ТВ»
00.25 Телеспешназ
3-я программа
Канал «Россия»
19.20 «Вино-шоу-кур»
20.40 «Дикий ангел»

Вторник, 25

ОРТ

06.00 Телеканал «Доброе утро»
09.00 Новости
09.15 «Нежный яд»
10.15 Джентльмен-шоу
10.45 Как это было
11.30 «Новые приключения Синд-бада»
12.00 Новости
12.15 Телеканал «Добрый день»
13.05 Сериал «Угрюм-река»
14.30 Программа «Вместе»
15.00 Новости
15.20 «Невероятные приключения Джонни Квеста»
15.40 «Возможно все!»
16.00 «Царь горы»
16.25 «...До шестнадцати и старше»
17.00 «Нежный яд»
18.00 Новости (с сурдопереводом)

18.20 Планета КВН
18.50 Здесь и сейчас
19.00 Ищу тебя
19.40 Погода
19.45 «Идентификация Борна»
20.45 «Спокойной ночи, малыши!»
21.00 «Время»
21.50 Шедвр Андрея Тарковского «Солярис»
00.50 Новости

РТР

Канал «Россия»
06.00, 7.00, 8.00, 9.00 Вести.
06.20- 9.30 «Доброе утро, Россия!»
06.35, 8.35 Семейные новости
08.20 Телеспешназ
09.40 «Арена-спорт»
10.20 «Цыганка»
11.05 «Санта-Барбара»
12.00 Телеспешназ
12.30 Москва-Минск
13.00 Вести
13.30 «Город женщин»
14.05 «Черная жемчужина»
14.50 «Богатые и знаменитые»
15.45 Диалоги о животных
16.40 Мультсериал «Сказки о фее Амальке»
17.00 Вести
17.30 «Башня»
Якутск
17.55 Программа передач
18.00 «14 лет трагедии Чернобыля»
18.20 «Түөлбэ»
19.00 «Дьиз-кэргэн-аҕатынан»
19.30 «Саха сирэ-Якутия»
19.50 Реклама
Канал «Россия»
20.00 Вести
Якутск
20.40 Саха сирэ. XX үйэ
21.15 Тьа сирэ
Канал «Россия»
21.40 Сериал «Грехи»
23.00 Вести
23.30 Комедия «Человек эпохи Возрождения»
01.50 Телеспешназ
3-я программа
Канал «Россия»
17.55 Сиреневый туман
18.25 «К-2» представляет
19.25 «Устами младенца»
20.40 «Дикий ангел»

Среда, 26

ОРТ

06.00 Телеканал «Доброе утро»
09.00 Новости
09.15 «Нежный яд»
10.15 «Смехопанорама»
10.45 Ищу тебя
11.30 «Новые приключения Синд-бада»
12.00 Новости
12.15 Телеканал «Добрый день»
13.00 «Угрюм-река». Х.ф.
14.30 Программа «Вместе»
15.00 Новости
15.20 «Невероятные приключения Джонни Квеста»
15.40 Классная компания
16.00 Зов джунглей
16.25 «...До шестнадцати и старше»
17.00 «Нежный яд»
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.20 «Каламбур»
18.50 Здесь и сейчас
19.00 Процесс
19.40 Погода
19.45 «Идентификация Борна»
20.45 «Спокойной ночи, малыши!»
21.00 «Время»
21.50 Комедия «Суета сует»
23.30 «Цивилизация»
00.05 Новости

РТР

Канал «Россия»
06.00, 7.00, 8.00, 9.00 Вести.
06.20- 9.30 «Доброе утро, Россия!»
06.35, 8.35 Семейные новости
08.20 Телеспешназ
09.40 «Арена-спорт»
10.20 «Цыганка»
11.05 «Санта-Барбара»
12.00 Телеспешназ
12.30 Мой XX век
13.00 Вести
13.30 «Город женщин»
14.05 «Черная жемчужина»

14.50 «Богатые и знаменитые»
15.45 Моя семья
16.40 Мультсериал «Сказки о фее Амальке»
17.00 Вести
17.30 «Башня»
17.55 «Круглая дата»

Якутск
18.25 Программа передач
18.30 Видеозарисовка
18.35 Кэм
19.05 «Звезды Победы»
19.30 «Саха сирэ-Якутия»
19.50 Реклама
Канал «Россия»
20.00 Вести
Якутск
20.40 Реальная экономика
21.00 «ТВ-Спорт»
Канал «Россия»
21.40 Сериал «Грехи»
23.00 Вести
23.30 Мужчина и женщина
00.15 Мелодрама «Пчелка»
01.50 Телеспешназ
3-я программа
Канал «Россия»
18.25 «Кинескоп»
19.25 Сам себе режиссер
20.40 «Дикий ангел»

Четверг, 27

ОРТ

06.00 Телеканал «Доброе утро»
09.00 Новости
09.15 «Нежный яд»
10.15 «Каламбур»
10.45 «Человек и закон» (с сурдопереводом)
11.30 «Новые приключения Синд-бада»
12.00 Новости
12.15 Телеканал «Добрый день»
13.00 «Стойкий оловянный солдатик»
13.15 «Угрюм-река»
14.30 Программа «Вместе»
15.00 Новости
15.20 «Невероятные приключения Джонни Квеста»
15.40 Семь бед-один ответ
16.00 Программа «100%»
16.25 «...До шестнадцати и старше»
17.00 «Нежный яд»
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.20 Маски-шоу
18.45 Здесь и сейчас
18.55 Погода
19.00 Футбол
20.45 «Спокойной ночи, малыши!»
21.00 «Время»
22.00 Фильм «Жестокий романс»
00.35 Программа «Посмотри»
01.05 Новости

РТР

Канал «Россия»
06.00, 7.00, 8.00, 9.00 Вести
06.20- 9.30 «Доброе утро, Россия!»
06.35, 8.35 Семейные новости
08.20 Телеспешназ
Якутск
День Республики Саха (Якутия)
09.40 «Этот удивительный мир»
09.50 Кулаковский на рубеже веков
10.20 «Долгуйа куутэбин...»
11.30 День Республики
Канал «Россия»
13.00 Вести
13.30 «Город женщин»
14.05 «Черная жемчужина»
14.50 «Богатые и знаменитые»
15.45 «Новая «Старая квартира»
16.40 Мультсериал «Сказки о фее Амальке»
17.00 Вести
17.30 «Башня»
17.55 «Диалоги о рыбалке»
18.25 «Кино+ТВ»
19.25 «Клуб «Белый попугай»
20.00 Вести
20.40 «Дикий ангел»
21.40 Сериал «Грехи»
23.00 Вести
23.30 Фильм «Десять лет без права переписки»
01.20 Телеспешназ
01.35 Звуковая дорожка
3-я программа
Канал «Россия»
09.40 «Арена-спорт»
10.20 «Цыганка»
11.05 «Санта-Барбара»
12.00 Телеспешназ
12.30 Мой XX век

Пятница, 28

ОРТ

06.00 Телеканал «Доброе утро»
09.00 Новости
09.15 «Нежный яд»
10.15 Маски-шоу
10.45 Процесс
11.30 «Новые приключения Синд-бада»
12.00 Новости
12.15 Телеканал «Добрый день»
13.10 «Угрюм-река»
14.30 Программа «Вместе»
15.00 Новости
15.15 Мульттабука
15.45 Страна чудес. «Ледяная внучка»
17.00 «Нежный яд»
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.15 «Ералаш»
18.30 Джентльмен-шоу
19.00 Экстренный вызов
19.30 Вкусные истории
19.40 Погода
19.45 Поле чудес
20.45 «Спокойной ночи, малыши!»
21.00 «Время»
22.00 Фильм «Черный квадрат»
00.15 Новости
00.30 Фильм «Му-Му»

РТР

Канал «Россия»
06.00, 7.00, 8.00, 9.00 Вести
06.20- 9.30 «Доброе утро, Россия!»
06.35, 8.35 Семейные новости
08.20 Телеспешназ
09.30 «Тысяча и один день»
09.50 «Арена-спорт»
10.20 «Цыганка»
11.05 «Санта-Барбара»
12.00 Телеспешназ
12.30 Мой XX век
13.00 Вести
13.30 «Город женщин»
14.05 «Черная жемчужина»
14.50 «Богатые и знаменитые»
15.45 «На Здоровье!»
16.25 Мультсериал «Сказки о фее Амальке»
17.00 Вести
17.35 Акуна матата
18.15 «Дежурная часть»
Якутск
18.45 Программа передач
18.50 Видеозарисовка
18.55 Служба 02
19.05 «Лик»
19.30 «Саха сирэ-Якутия»
19.50 Реклама
Канал «Россия»
20.00 Вести
Якутск
20.45 «Геван»
21.00 Полярная звезда
21.45 Видеозарисовка
Канал «Россия»
21.50 Сериал «Грехи»
23.00 Вести
23.30 «Панорама»
00.25 Боевик «Сказка на ночь»
01.55 Телеспешназ
3-я программа
Канал «Россия»
18.45 Гараж
19.25 «Городок»
20.45 «Дикий ангел»

Суббота, 29

ОРТ

08.00 Новости
08.15 Слово пастыря
08.30 «Все путешествия команды Кусто»
09.20 «Ненавижу и люблю. Исповедь монаха»
10.10 «Непутевые заметки»
10.30 «С легким паром!»
11.00 Ускоренная помощь
11.30 Экстренный вызов
12.00 Фильм «Мальчики»
14.00 В мире животных.
14.45 История одного шедевра
15.00 Новости
15.10 Сельское чувство
15.55 «В ожидании большого хоккея»
16.35 Детектив-шоу
17.15 «Чтобы помнили...»
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.10 «Ералаш»
18.20 Фильм-сенсация «Прогулки с

динозаврами»
19.00 Фильм «Калина красная»
21.00 Время
21.45 Фильм «Здравствуй, это я!»
23.55 Музыкальная программа

РТР

Канал «Россия»
08.00 Фильм-сказка «Принц-самозванец»
09.30 «Почта РТР»
10.00 «Доброе утро, страна!»
10.35 «Сто к одному»
11.25 Сам себе режиссер
11.55 Сериал «Друзья»
12.20 «Эх, дороги...»
12.35 «Золотой ключ»
13.00 Вести
13.20 Федерация
14.05 Мелодрама «Мачеха»
15.35 «Планета Земля»
16.30 «Библия». «Сотворение мира»
Якутск
18.00 Семья и школа
18.30 Семь дней столицы
18.40 С.А.Зверев-Кыыл Уола 100 сааһын корсо
19.10 Видеозарисовка
19.20 Тон
Канал «Россия»
20.00 Вести
20.40 Фильм «Иисус»
23.35 «Русская тайна»
3-я программа
Канал «Россия»
18.00 Моя семья
19.05 «Два рояля»

Воскресенье, 30

ОРТ

07.25 Пасха Христова
09.55 «Ералаш»
10.10 Смак
10.30 Пока все дома
11.00 Ускоренная помощь
11.30 Утренняя почта
12.00 Фильм «Сказ про то, как царь Петр арапа женил»
14.00 Клуб путешественников
14.45 История одного шедевра
15.00 Новости
15.10 Хоккей. Чемпионат мира
16.30 Песня года
18.00 Новости (с сурдопереводом)
18.15 Песня года
20.00 «Мы чье, дурачье?»
21.00 Авторская программа Сергея Доренко
22.00 Комедия «Любовь и голуби»
00.00 Фильм «Грачи»

РТР

Канал «Россия»
08.00 «Папа, мама, я - спортивная семья»
08.55 «Служу Отечеству!»
09.20 «Устами младенца»
09.49 Промо
09.55 «Доброе утро, страна!»
Якутск
10.30 Программа передач
10.35 Кырачаан
10.50 Видеозарисовка
11.00 Бизончик
Канал «Россия»
11.30 «Городок. Из раннего»
12.00 Русское лото
12.40 Мультфильмы
13.00 Вести
13.20 Парламентский час
14.10 «Новая «Старая квартира»
15.10 Диалоги о животных
16.10 «Тайны тысячелетия»
Якутск
17.00 Программа передач
17.10 «Ким да умнуллубат, туох да умнуллубат»
17.30 Угол отражения
17.50 «Добрый вечер, Якутск!»
18.30 С.А.Зверев-Кыыл Уола 100 сааһын корсо
19.00 «21-с үйэ5э-эрэллээхтик»
19.45 Молодежный ТелеКанал
Канал «Россия»
20.00 Зеркало
21.00 Комедия «Не послать ли нам гонца?»
22.55 «Посвящение»
23.40 Праздник Великой Пасхи
3-я программа
Канал «Россия»
10.30 «Аншлаг» и К.
17.00 «Пресс-клуб»
18.00 Перед «Зеркалом»
18.10 Комедия «Удачи Вам, господа!»

1 МААЙ ДЕМОНСТРАЦИЯТЫН КОЛОННАЛАРА

Күндү Нам улууһун олохтоохтору!

Эһигини барыгытын Сандак Саас, үлэһит норуот бырааһынньыгынан - 1 Маайынан итиитик-истинник улууус профсоюзтарын холбоһугун сэбиэтин аатыттан эвэрдэлибит!

Саас, үлэ уонна биир санааланы бырааһынньыга улууус киинигэр тэрилтэлэр демонстрацияларынан бэлэстэнэрэ былаанналар. Тэрилтэ салайааччылары, оскуолалар, десадаг директордара, сэбиэдиссэйдэрэ үлэһиттэри, үөрэнээччилэри, итиллээччилэри түмэн бырааһынньыгы урдук таһымна ыытарга ынтырабыт.

Колонналар бэрээдэктэрэ:

1. Оскуола иннинээдэ оҕо тэрилтэлэрэ (оҕолор, төрөппүттэр уонна иитээччилэр). Салайааччы Макарова М.Г.
 2. Нам I сүһүөх оскуолатын коллектива. Салайааччы Егоров В.Е.
 3. Гимназия үөрэнээччилэрэ, үлэһиттэрэ. Салайааччы Попов В.Н.
 4. Нам I №-дээх орто оскуолатын коллектива. Салайааччы Попова А.П.
 5. Нам 2 №-дээх орто оскуолатын коллектива. Салайааччы Москвитин Н.Н.
 6. Оҕо түөлбөтө, ыччат үөрэҕириитин киинин, ДЮСШ коллективын үлэһиттэрэ. Салайааччы Тихонова З.А.
 7. Нам педагогическай училищетын студениара, үлэһиттэрэ. Салайааччы Иванов В.П.
 8. Доруобуя харыстабылын тэрилтэлэрин үлэһиттэрэ. Салайааччы Макаров В.В.
 9. Холбос тэрилтэлэрэ, үүт сыаҕын коллектива. Салайааччы Корнилов А.И.
 10. Налоговая инспекция, «Аргыс» госстрах, Сбербанк, РКЦ, гранитнай завод, пенсионнай управление, казначейство. Салайааччы Гуляева И.Н.
 11. «Нам» ГУП, дорожной, «Айан» ООО, лесхоз, экология, сир комитетта, «Быйан» АО. Салайааччы Местников С.И.
 12. МУП ЖКХ, трудоустройство, быткомбинат, «Эрэл» учебнай комбинат. Салайааччы Кобяков А.Г.
 13. Бары газовой хаһаайыстыбалар коллективтара. Салайааччы Шапошников Р.С.
 14. Почта, «Сахателеком», ветстанция коллективтара. Салайааччы Фролов Г.Г.
 15. Редакция, «Нам» ТРК, типография, ТХУ, культура үлэһиттэрэ, дыһалта коллективтара. Салайааччы Сергучева Д.Н.
- Колонналар Нам 1 №-дээх орто оскуолатытан 10 ч. саҕалаан музыкальнай оскуола таһыгар түмсүллэр. Демонстрация 11 ч. саҕаланна.

Тэрийэр коллессия

ИНДИВИДУАЛЬНАЯ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬ- ЛЭР 2000 СЫЛ БАСТАКЫ КВАРТАЛ ТҮМҮГҮНЭН БИИР КЭМНЭЭХ ОБСЛЕДОВАНИЕЛАРЫН ЫТЫТЫ ТУҒУНАН

Саха Республикатын олунньу 23 күнүнээдэ 267 №-дээх «О проведении единовременного сплошного статистического обследования деятельности индивидуальных предпринимателей по итогам I квартала 2000 года» дьин Постановлениелар олоһуран республика бары предпринимательствотынан дьарыктанар гражданныр үлэлэрин толорутук уонна дьиннээгинэн көрдөрөр инниттэн муус устар ыйга учуокка турар бары предпринимателлэргэ биер кэмнээх обследование онһуулар.

Бу обследование сыала уонна сорууга:
— предпринимателлэр биер даһаны государственной статистической отчетности хабаллыбаттарынан, кинилэр үлэлэрин уопсай хартыһына кыайан көстүбэт;
— сорох кыра тэрилтэлэр суоту-отсуоту аччата сатаан уонна нолуоктартан босхолоһор сыалтан юридической сирэйэ суох предприниматель дьиннээ хаттаан регистрация бардылар. Кинилэр онорон таһаарар бородоуксуйалара бу кэһинки бириэмээ улууустар уонна республика онорон таһаарар, төлөбүрдээх өгөлөрүгэр, аты-эргин эргийитигэр улахан мистэни ылан иһэрэ буолар. Бу обследование түмүгүнэн маньык боппуруостар быһаарыллалара күүтүллэр:

— Предпринимателлэр испиһэктэрин чуолкайдаһын (үлэлиир, үлэлээбэт, бириэмэнэ бэйэтин үлэтин тохтоптут уо.д.а.) уонна кинилэр тугунан дьарыктаналларын чуолкайдаһын.

— Предпринимателлэр онорон таһаарар бородоуксуйаларын уонна төһө атыны онороллорун уонна төһө төлөбүрдээх өгөнү онороллорун чуолкайдаһын. Манна аты хас бирдии таһаарынан уонна төлөбүрдээх өгө оноруутун биридии көрүгүнэн сибидиэннэлэрэ кирирэхтэрэ.

— Предпринимателлэр улууустар уонна куораттар таһымнарыгар ылар мистэлэрэ уонна онорон таһаарыы, төлөбүрдээх өгөнү оноруу, аты уопсай таһымны чуолкайдаһын.

Бу ылыллар сибидиэннэлэр салайар оргаттарга контрольной заданиелар тырыһыга, улууустар онорон таһаарыыларын былааннаһына уонна да атын уопсай сибидиэннэлэри онорууга туттулуохтара.

Обследование ытыгытыгар интервьюердэр (анкета толоттороччулар) ананан үлэлиэхтэрэ. Бланка боппуруостара уустуктардаһынан сибээстээн интервьюердэр хас бирдии предприниматели биридиилээн ыйытап бланканы толотторор эбээһинэстэхтэр. Бу ылыллар сибидиэннэлэр ангардас уопсай эрэ түмүгү ылыһыга туттуллаллар. Налоговой уонна атын коммерческой тэрилтэлэргэ тарҕаммат. Онорон бары улууус предпринимательствонан дьарыктанар гражданиара бу ытытыллар обследование суолтатын таба өйдөөн интервьюердэри кытта болдьонуллубут бириэмээ баар буолан уонна ыйытыллар боппуруостарга сөптөөх, кырдыктаах эппиэттэри биэрэргит ирдэниллэр.

В.В. МОХНАЧЕВСКАЯ,

Саха Республикатын Госкомстатын
Нам улуһугар бэрэстэбиитэллэрин кыл. специалиһа

ИДЭҮӨ
ЫЛАРАХАН
НЭДИЭЛЭ...
УУЛУУСКА
ХАРА КЫРААСКАНАН
ДУЙДАММЫТ ЫАРАХАН
НЭДИЭЛЭ
Улууска хара кыраасканан дуйдаммыт ыарахан нэдиэлэ ааста. Граф Биэрэгэр бэйэтин дьийэтигэр гр. Курганов А. бэйэтигэр тийиннэ. Улууус киинигэр Заложнай уулуссага турар чааһынай дьийэ баһаар турбутун түмүгэр 1940 с.т. гр. Кучеренко П. өлүгэ көһүннэ. Уот кытыастытын төрүөтүнэн электроприбордара туһаныыга баһаартан сэрэхтээх буолуу быраабылатын кэһини түмүгэ буолла. Эмиэ Нам селотугар ипподром таһыгар гр-ка Иванова З. тоһон өлбүтэ булулуна. Никольскайга ыал дьийэтигэр гр. Протопопов Л. быһаһынан М. Кириллини түөскэ анһан өлөрдө. Манна холубунай дьийала тэрилиннэ. Хамааттага Кобяков Е. Никитини кырбаата.

БИЛЛЭРИММЭР-РЕКЛАМА
ТВ «Радан» бэчээтин булбуттар Үөдэй нэһилиэгэр 25-0-23 телефонна маньыга биллэрэргитигэр көрдөһөбүт.
2000 сылга арктической улуустарга, «Туймаада» тэрилтэлэригэр хортуппуй уонна оһурут аһын госпоставкага туттарар баһынай хаһаайыстыбалара муус устар 28 күнүгэр дылы УСХ-га кэлэн заготовитель «Кэскил» б/х кытта дуогабардаһын.
«Кэскил» баһынай хаһаайыстыбата
Продаю мешкотары (кули тканевые). Обращаться по телефону: вечером с. Нам, 22-8-61, с. Хамагатта 26-3-11.

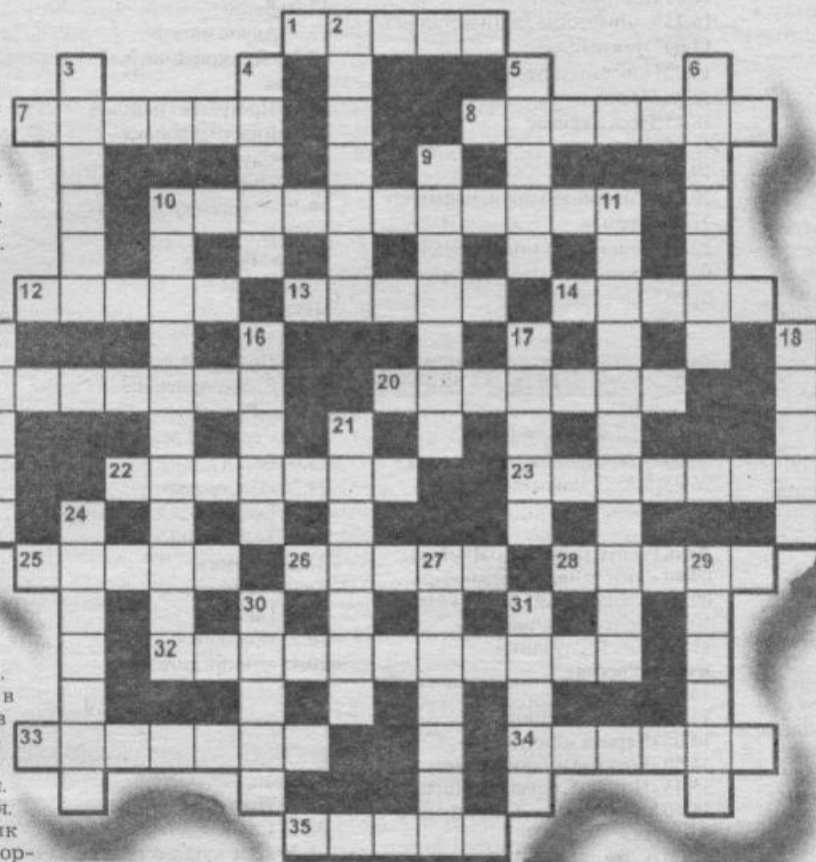
САЙЫНА УТҮӨБЭ УҒУЙАР
Муус устар 28 күнүттөн ыам ыйын 9 күнүгэр диэри Сайына бэйэни салайыны (самореуляция) уһууһун ыытар. Манна талан ылы муус устар 25-27 күнүгэр Дьокуускай куоракка, Якутская уул. 19 №-гэр күнүс 3 чаастан ыытыллар.
Билсигэр телефоннарыт: Дьокуускайга - 44-70-26, Намна - 21-9-99.

Саха Республикатын Президенин Михаил Ефимович Николаев олунньу 15 күнүнээдэ, 1999 сыллааһы, 687 №-дээх ыйаагар олоһуран, сүөһүнү ууһатыы уонна салгыы үөскэтини тупсарар уонна сүөһү өлүүтүн-сүтүүтүн аһыайтар сыалтан сага тэриллибит «Көрүү-исти» баһынай хаһаайыстыба Нам кииниттэн чааһынай дьонтон дуогабарынан сайынгы кэмгэ субай сүөһүнү көрө ылар.
Баҕалахтар 21-0-96 телефонунан, эбэтэр маньык аадырыһынан билсэххитин сөп: Нам селота, Кондинская уул. 3, 1 кв.
Продаются 2 телочки 2-х лет, дойная корова. Обращаться: Хамагатта, Чермошневцы, 26-2-91.

КРОССВОРД

По горизонтали
1. Мох, котормо оленя в тундре замараивают червячка. 7. Стихийное бедствие в квартирном масштабе. 8. Надпольное покрытие. 10. Приспособленчество, соглашательство. 12. Столица Ганы. 13. Искусственный камень из хрусталя. 14. Бег мурашек, но не насекомых. 19. Пьяница. 20. Кто оценивает сладкое на основе горького опыта? 22. Он стоит во время урока и из-за него встают в классе. 23. Модернистское течение в английской поэзии (начало XX века). 25. Она качает корабли, рождает штормы и прибои. 26. "Не в... будет сказано" (о чем речь в этом выражении?). 28. Дом, в котором происходит постоянная текучесть жильцов. 32. Какая супермодель на вопрос о времени своего ухода с подиума всегда отвечает: "Никогда!". 33. Очки для мифологического Циклопа. 34. Головной убор, формально находящийся на голове хозяина, даже когда его там нет. 35. Столица государства в Европе.

По вертикали
2. Предельные очертания предмета. 3. Под крышей. 4. Бескрайняя площадка, где суетлики играют в прятки с ястребами. 5. Святая покровительница Киева. 6. Вещи в походном состоянии. 9. Морское существо в европейской мифологии. 10. Что скрывается за лимитом? 11. В старину: торговка съестными припасами и напитками при армии. 15. Ноша, которая тянет, даже если она своя. 16. Английский писатель, родоначальник жанра исторического романа. 17. Город в Хорватии. 18. В каждой вене - затычка. 21. Город в Татарстане. 24. Безответственная беседа. 27. Русский поэт, друг Пушкина, издававший "Литературную газету". 29. Дождь как из ведра. 30. Длинноногий враг лягушек. 31. Трава, а режет, как нож.

Хаһыат 43 №-гэр тахсыбыт кроссворд эппиэттэрэ

По горизонтали
3. Рыболов. 6. Конде. 7. Шкала. 11. Хунта. 12. Тракт. 17. Конус. 18. Коготок. 19. Слава. 20. Серия. 21. Тиски. 25. Шофер. 26. Снегирь. 27. Ирбит. 30. Репка. 31. Жажда. 34. Брысь. 35. Транс. 36. Боливар.

По вертикали
1. Дылда. 2. Тоска. 4. Шорты. 5. Флирт. 8. Шушун. 9. Нерон. 10. Школа. 13. Соломон. 14. Фолиант. 15. Колибри. 16. Сварщик. 22. Цефей. 23. Угорь. 24. Кредо. 28. Шкура. 29. Раунд. 32. Исход. 33. Архар.

РЕДАКТОР — В.Г. КАСЬЯНОВ
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 21496; иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; «НАМ» ТРК — 21632; редакционной издательской система — 21141

Тэрийэр таһаарааччылар: СР Правительствота, Нам улуһун дьаһалтата, редакция коллективна. Маассабай информация средстволарын туһунан РФ Сокуоннарын тутуһууну контуруоллуур уонна регистрациялыыр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональной управлениетыгар регистрациялыамыт нүөмэрэ — Я 0085.
Сурукка ааккытын-суолгутун, үлэһитин, дьийэти аадырыһын чопчу ыйыт.
Автор этэрэ хаһыат санаатыһын мэлдьи биер буолат.
“ЭНСИЭЛИ” - Нам улуһун хаһыата.
678380, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай уул. 1.
E-mail: editor62@sakha.ru

Талыһына уонна таһыһына “Энгиэли” хаһыат редакциянай-издательскай систематыгар.
Хаһыат Дьокуускайга “Сахаполиграфиздат” НИПК бэчээттэннэ, Орджоникидзе уул. 38. Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лие.
Индэкс — 54889. Тиража — 2377
Бэчээккэ илии баттанна — 12:00 ч, 21.04. 2000
Сахааһын №-рэ — 46

Убаастыыр таһаарыһытыгар Коледзников Иван Константиновичка киһи тапталлаах ийэтэ ДЯГИЛЕВА Евдокия Романовна ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиздэбит. Максимов Н.Н., Федоров С.П., Белолобская О.А., Генерова А.Е., Охлопова И.В.	Тапталлаах убайбыт, абаабат Алпааны нэһилиэтин олохтооһо, улуус бочуоттаах гражданина, үлэ, тыыл ветерана РЕШЕТИКОВ Иван Петрович ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр Мария Порфирьевнага, өбөлүрүгэр, бары таһаарыстарыгар, билэр дьонугар дириг кутурбаммытын тиздэбит. Павловтар, Хоруновтар, Марковтар, Чириковтар
Администрация, профком Затонской средней школы выражает глубокое соболезнование коллеге Бродниковой Елене Константиновне и ее родным по поводу кончины любимой матери ДЯГИЛЕВОЙ Евдокии Романовны.	Искра нэһилиэтин олохтооһо дьаһалтата Искра күтүөтэ, биллиилээх аккордеонист РЕШЕТИКОВ Иван Петрович уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр Мария Порфирьевнага, өбөлүрүгэр, чугас дьонноругар дириг кутурбаммытын тиздэбит.
Выражаем глубокое соболезнование родным и близким по поводу безвременной кончины нашей любимой первой учительницы ДЯГИЛЕВОЙ Евдокии Романовны. Ученики 1983-86 учебного год	Кини баһына администрацията, профсоюзнай тэрилтэтэ, Хатыг Арчы врачбай амбулаториятын, инфекционной отделение коллектива баһына урукку үлэһитэ Решетникова Мария Порфирьевнага, кылабынай медсестра Решетникова Нина Иннокентьевнага уонна кинилэр дьийэ кэргэттэригэр тапталлаах кэргэн, убайдара, аҕалара, эһэлэрэ үлэ, тыыл ветерана, улуус бочуоттаах гражданина РЕШЕТИКОВ Иван Петрович уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиздэбит.
Кини баһына администрацията, профсоюзнай тэрилтэтэ, тубдиспансер коллектива баһына урукку үлэһитэ Коледзников Константин Иванович уонна кини өбөлүрүгэр, сизэнигэр тапталлаах кэргэн, ийэлэрэ, эбэлэрэ ДЯГИЛЕВА Евдокия Романовна ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиздэбит.	Сбербанк коллектива бэйэтин үлэһитигэр Осипова Т.И., дьийэ кэргэнигэр таптыыр убайа РЕШЕТИКОВ Иван Петрович уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн дириг кутурбаммытын тиздэбит.
Аппааны олохтооһо, улуус электрификациятын ветерана РЕШЕТИКОВ Иван Петрович уһун ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн кини кэргэттэригэр, аймактарыгар дириг кутурбаммытын тиздэбит. «Сельэнерго» урукку үлэһиттэрэ	Күндү доһорум, Алпааны олохтооһо РЕШЕТИКОВ Иван Петрович ыарахан ыарыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр Мария Порфирьевнага, өбөлүрүгэр, сизэнигэр дириг кутурбаммытын тиздэбит. Игальев турбанын тиздэрэ. Кирсан Кирсанович